

A keresztény tökéletesség útja és az igazi pap/ság/ a Zsidókhöz írt levél szerint – rettentő figyelmeztetés vagy bátorítás?

Az alábbi anyagot David Gooding „Rendíthetetlen ország” c. könyve alapján írtam, de több ponton tőle eltérő következtetésekre jutottam (Evangéliumi Kiadó, előkészületben, a kiemelések tőlem származnak; *An Unshakeable Kingdom*, ld. [itt](#)).

1. A Zsidókhöz írt levelet minden valószínűség szerint nem sokkal a jeruzsálemi templom Kr. u. 70-ben bekövetkezett pusztulása előtt írták – erre vonatkozóan több utalást is találunk a 8. fejezet végén, ahol a templomban az írás idején is bemutatott áldozatokról olvasunk (4-5. v.), s a szerző az új szövetségről szólva megjegyzi, hogy a régi szövetség „közel van az elmúláshoz” (13. v.). A levél zsidó keresztény olvasóinak **el kellett döntenüik**, hogy megmaradnak-e az új szövetség, az akkor még kicsiny „názareti szektának” tartott kereszténység, Krisztus kizárólagos követése mellett, kimenne „*hózzá a táboron kívülre, az ő gyalázatát hordozva*” (13,13), vagy visszatérnek a régi zsidó valláshoz, a judaizmushoz. A kettő együtt nem megy.

2. Hogy meggyőzze őket, a levél szerzője először is igen határozottan kimondja és az Ószövetség alapján **igazolja Krisztus** (a zsidók által várt Messiás, azaz Felkent) **istenségét**, úgy mutatva be őt, mint a világ teremtőjét és fenntartóját (1,3; vö. Kol 1,17), Isten Fiát, aki Isten jobbára ült mint az Ő „*dicsőségének a kisugárzása és lényének képmása*”; „*feljebbvaló az angyaloknál*”, akik imádják őt, sőt ő maga az örökkévaló, igazságot szerető és szolgáltató, változhatatlan Isten (1. fejezet). Ezúttal is érdemes az eredeti szövegkörnyezetükkel együtt tanulmányozni az ószövetségi idézeteket, melyek az Újszövetségben gyakran a Septuagintából, az Ószövetség kereszténység előtti görög fordításából valók. Gooding sokat segít ebben – a 2,2k kapcsán pl. párhuzamot von a 4Móz 15,32-36-tal, mely szerint megkövezték a szombati nyugalom napján fagyűjtéssel törvényt sértő férfit. „*Mert ha az angyalok által hirdetett ige olyan erős volt, hogy minden törvényszegés és engedetlenség megkapta igazságos büntetését, akkor hogyan menekülünk meg mi, ha nem törődünk ilyen nagy üdvösséggel, amelyet az ÚR hirdetett először?*” (Zsid 2,2k)

3. Az olvasók **igen nehéz helyzetben** voltak: üldözték őket hitük miatt, beleértve vagyoniuk elrablását, a kínzást és akár az életük kioltását is (ha még nem is tapasztalták mindezt, ilyenek vártak rájuk; 10,32kk). Krisztus emberként előttük járt a szenvedésben, ezért nemcsak együtt tud érezni velük (4,15), hanem így tanult engedelmisséget, s így lett tökéletessé és „*örök üdvösség szerzőjévé... mindazok számára, akik engedelmeskednek neki*” (2,9k; 5,8k). Nekik is ezen az úton kell haladniuk: belé vetve hitüket (mint aki kereszthalálával engesztelést szerzett bűneikért), segítségül hívva őt a kísértés idején, rá figyelve és őt követve, neki engedelmeskedve mindenben (2,17-3,1).

4. A **hitetlenség és az engedetlenség** itt is **szinonimák** (3,18k; 4,2k.6.11), akárcsak a hit(hűség) (görögül *πιστις*) és az engedelmisség a Biblia más helyein (Jak 2,14kk; 1Jn 1,5-3,24; Jn 3,36). Gooding a Zsid 4,1kk kapcsán megjegyzi, hogy az egyiptomi szolgaság idején a zsidóknak hirdetett „**evangélium** az volt, hogy Isten leszállt, hogy megváltsa őket; s a megváltás azt jelentette, hogy a páskabarány vére által megmenekülnek Isten haragjától, megszabadulnak a fáraó hatalmából, Isten saját népévé válnak, elhagyják Egyiptomot, átkelnek a pusztaságon, és bemennek örökségükbe, az ígért földjére. Mindez **egyetlen oszthatatlan csomag** volt. Nem hihették és fogadhatták el az első részt úgy, hogy visszautasítják a többi. Mindent vagy semmit kaphattak; s ezt kezdettől fogva világossá tették előttük (lásd 2Móz 6,6-8)... »*Nekünk is hirdették az evangéliumot*« – teszi hozzá az író; s meg kell róla győződnie, hogy megértették-

e, mi az evangélium, és elhittük-e. Azután nagyon ügyelnünk kell arra, hogyan adjuk tovább másoknak. Nem szabad azt a benyomást keltenünk az emberekben, hogy az evangélium csupán a bünbocsánat felajánlását jelenti; s azután vannak szabadon választható tanfolyamok, mint például a szentségben való növekedés, a Krisztushoz hasonlóvá válás és a nagy mennyei örökségünkbe való bemenetel.” „Egyesek... azt mondják, hogy az üdvözüléshez semmi mást nem kell tennünk, mint hinni Jézusban mint Megváltónkban. Ha ezt meg tesszük, örökre biztonságban vagyunk. Ezután eldönthetjük, hogy szeretnénk-e messzebbre menni, és Krisztus hű tanítványaivá válni azáltal, hogy elfogadjuk őt Urunknak, és engedelmeskedünk neki.” Ez persze tévedés, mondja Gooding. „Elvben kezdettől fogva engedelmeskednünk kell Krisztus teljes uralmának. Természetesen kizárólag kegyelemből születünk újjá abban a Krisztusban való hit által, aki értünk »felemeltetett« a keresztre. Azonban nem azzal a feltevessel születünk újjá Isten országába lépve, hogy miután az országban vagyunk, még mindig szabadon eldönthetjük, akarunk-e engedelmeskedni a királynak, vagy sem.” „A valódi hit mindig tevékeny, odamegy a Megváltóhoz, tudatosan kinyújtja kezét, és elveszi, amit a Megváltó ígér” – „*szerepet által munkálkodó hit*” (Gal 5,6).

5. Gooding hozzáteszi: „Túl gyakran megtörténik, hogy egyesek anélkül sodródnak bele egy gyülekezet tagságába, hogy személyesen tapasztalták volna a Megváltót, vagy valamilyen érzelmi vagy eksztatikus élmény hatására **megvallják hitüket anélkül, hogy valóban újjászülettek volna**. Amint telik-múlik az idő, és elapad a buzgalom, rájönnek, hogy Krisztus és ígéje meg munkája nagyon keveset vagy semmit sem jelent nekik, mert valójában sosem éltek át személyesen az újjászületést, nem hívők. Am helyett, hogy felriadnának és megvallanák ezt, keresnek és személyesen befognak a Megváltót, a hitetlenségnek ez a bűne elhítheti velük, hogy amíg megőrzik a tisztesség és vallásosság külső látszatát, addig Krisztus és az üdvösség személyes megtapasztalásának hiánya nem számít. A hitetlenségük végül annyira megkeményíti szívüket, hogy az evangélium semmilyen hirdetése nem tudja ráébreszteni őket veszélyes helyzetükre, vagy eljuttatni őket a megtéréshez és a Megváltóba vetett hithez.”

6. A levél tele van csodálatos **ígéretekkel és buzdításokkal**, valamint súlyos és fenyegető **figyelmeztetésekkel**. Az utóbbiak élet sokan próbálják tompítani pl. azzal, hogy (az előbbiektől eltérően) csak az eredeti olvasókra vonatkoztatják őket. Meggyőződésem, hogy általában a levél mondanivalója és konkrétan annak általános megállapításai (az összes újszövetségi levélhez hasonlóan) a mai hívőkre is vonatkoznak, másként aligha kerültek volna a Bibliába. Ahogy pl. Isten Ábrahámnak és Dávidnak adott ígéretei több szinten teljesültek, és részben ránk is vonatkoznak, úgy ez a Zsidókhöz írt levél több ígéretéről és figyelmeztetéséről is elmondható.

7. Az **üdvbiztonság** kérdését illetően igen érdekes megállapításokat találunk pl. a Zsid 3,6.14-ben (vö. 1Kor 15,2): „*Krisztus... háza mi vagyunk, ha a bizalmat és a reménység dicsekedését mindvégig szilárdan megtartjuk... Mert részeseivé lettünk a Krisztusnak, ha azt a bizalmat, amely kezdetben élt bennünk, mindvégig szilárdan megtartjuk.*” Különösen érdekes az utóbbi kijelentés, amely egy jövőbeli eseményt tesz egy múltbeli történés feltételévé. E látszólagos ellentmondást szerintem Isten nézőpontja oldja fel: ő az egész életünket egyszerre látva tehet róla ilyen kijelentéseket. Ahogy Joó Sándor mondta az eleve elrendelés ehhez kapcsolódó témájáról szólva, Isten **örök mostjában** dől el az üdvösségünk (1967.08.13. és 20., ld. joosandor.hu/sorozat/eleve-elrendeles) – de ez számunkra mindig a jelen pillanattal azonos: most kell hinnünk, s így már most miénk az örök üdvösség: „*Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket*” (3,7k.15). **Elveszhető-e az üdvösség?** Ha valóban hiszünk Krisztusban, Isten azt akarja, hogy tudjuk: örök életünk, vagyis üdvösségünk van (1Jn 5,10-13), és azt tartjuk magunkról, hogy üdvözülni fogunk, hiszen ő kiválasztott minket erre, és meg is

tart mindvégig (Róm 8,29-39). Krisztusban tehát bizonyos értelemben már Isten nyugalmában vagyunk, az ő színe előtt (Ef 2,6), más értelemben viszont ügyelnünk kell, hogy le ne maradjunk erről, igyekezzünk bemenni e nyugalomba (Zsid 4,1.11). Nem szabad megkeményítenünk a szívünket, engedetlenül elesve (4,6.11), hanem figyelniünk kell az evangéliumra, Isten Igéjére – amely megítéli szívünk gondolatait és szándékait, s mindezekről számot kell majd adnunk Neki, az élő Igének –, „*hogy valamiképpen el ne sodródjunk*” (2,1), hittel és engedelmisséggel fogadva ezt az Igét, s a mi nagy Főpapunk áldozata alapján Istenünk kegyelmére és irgalmára hagyatkozva (4,2.12-16). „*Hietlen és gonosz szívvel... elszakadhatunk... az élő Istentől*” (3,12).

8. Az 5,11kk szerint van egy bizonyos – talán egyéneknél más, bár itt kollektíven emlegetett – idő, amely elteltével elvárható, hogy a hívő ember nagykorú, érett tanítóvá váljon. A 6,1 szerint törekednünk kell a **tökéletességre**, és ez nemcsak a tanításra vonatkozik, hanem „*a szent életre*” is, „*amely nélkül senki sem látja meg az Urat*” (12,14; erre a témára még visszatérünk). Ahogy a házasságban, úgy a keresztény életben sem igen lehet stagnálni: ha nem igyekszünk előrehaladni, könnyen **visszaeshetünk**. A 6,4-8 szerint olyan visszaesés is van, amelyből „*lehetetlen... megújulni és megtérni*”. Gooding és William MacDonald (az Újszövetségi Kommentárjában) ezt azokra korlátozza, akik „*megvilágosítottak, s megízlelték a mennyei ajándékot, és részeseivé lettek a Szentléleknek...*”, de nem váltak valódi hívőkké. „*A Biblia ismerete*” c. kommentársorozat szerint valói hívőkről van szó, akik alkalmatlanná válnak a szolgálatra, de nem kárhoznak el. Az utóbbi kitételnek ellentmondani látszanak a következő szavak: „*megvetett, közel van az átokhoz; és a vége: megégetés*” (6,8). Szerintem itt a „*valódi hívők elbukásáról*” lehet szó, amelyből talán csak addig lehetetlen a megtérés, amíg így gondolkodnak – bár nem árt számolni a (megújult) megtérésre való képtelenség lehetőségével (vö. a fáraó szívének megkeményedésével, Róm 9,17k). Persze Isten előre tudja, hogy üdvözülnek-e, s ha az ő szempontjából nézve a dolgot, csak a végül üdvözülőket nevezzük valódi hívőknek, akkor azt is mondhatjuk, hogy nem „*valódi hívőkről*” volt szó.

9. A **hit tehát nem egyszeri aktus**; nem abban kell bízunk, hogy egyszer valamikor hittünk, hanem folyamatosan a jelenben kell hinnünk: „*az igaz ember hitből fog élni*” (Gal 3,11; vö. Róm 1,17; Zsid 10,38). Ha így hit által „*belekapaszkodunk az előttünk levő reménységbe*” (6,18), ez a kárpit mögé hatoló kettős horgony (Isten ígérete és esküje) sziklaszilárdan megakadályozza az elsodródásunkat, s „*hit és türelem által*” örököljük az Ábrahámnak adott ígéreteket (6,12kk). Isten az 1Móz 15-ben egyoldalú kötelezettséget vállalt a vele kötött szövetség teljesítésére. Ábrahám hitt neki, s így bizonyos szempontból azonnal megigazult; más szempontból csak a cselekedetei által igazult meg (nem mintha azok üdvözítették volna, de azok mutatták hitének maradandó valódiságát) – pl. amikor egyetlen fiát, az isteni ígéretet letéteményesét kész volt feláldozni Istennek (1Móz 22; vö. Róm 4; Jak 2,24; Zsid 11,17kk). Gooding megjegyzi: „*biztosra vehetjük, hogy Isten egy napon eljön hozzánk is, akik azt valljuk, hogy üdvösségünket illetően Krisztusban és kizárólag benne hiszünk, s arra kér minket, hogy mondjunk le mindenről, ami nem egyeztethető össze az ő istenségével, egyedüli főpapságával és egyházfőségével, valamint a bűnökért egyszer s mindenkorra bemutatott áldozatával*”. Lásd még a *Szabad akaratunkból megszerezhetjük és elveszithetjük-e az üdvösségünket?* c. írást (hivo.hu/elbukas.htm).

10. **Jézus Krisztus**, a mi „*Melkisédek rendje szerinti*”, azaz sem kezdettel, sem véggel nem rendelkező, örök főpapunk nemcsak Mózesnél **feljebbvaló** (3. fejezet), hanem a zsidó (Árontól/Lévítől származó) főpapoknál is, akiknek a saját bűneikért is újra meg újra áldozatot kellett bemutatniuk. A főpap csak évente egyszer, az engesztelés nagy, böjti napján mehetett be a szentek szentjébe, a kárpit mögé, ahol az áldozati vérral meghintette a szövetség lánájának

kerübokek által őrzött fedelét, „*a kegyelem trónusát*”, az engesztelés helyét (4,16). Az itt és másutt évről évre bemutatott állatáldozatok csupán „*a bűnökre emlékeztettek*”, és Krisztus áldozatának előképei voltak. „*Mert lehetetlen, hogy bikák és bakok vére bűnöket töröljön el*” (10,3k). A lévita papság által nem volt elérhető a **tökéletesség**; Krisztus új, melkisédeki papsága által megváltozott a törvény is: a korábbi, erőltet és haszontalan parancsolat eltöröltetett, s ő új, jobb szövetségnek lett a kezesévé (7,11k.18k.22; RÚF). A mi örökre tökéletes Főpapunk egyszer s mindenkorra mutatta be önmaga áldozatát (7,27k), majd „*a felséges Isten trónusának a jobbára ült a mennyekben*”, s mindenkor esedezik értünk (7,25; 8,1k). A zsidó főpapok még Isten földi trónusának közelében való leülésre sem mertek gondolni soha, ő azonban nemcsak hogy a mennyei díszhelyre ült, hanem örte Isten minket is „*a mennyeiek világába ültetett*” (Ef 2,6), és hív bennünket, hogy csatlakozzunk Urunkhoz az ő felséges mennyei trónusánál (Zsid 4,16; 10,22).

11. A földi papok „*a mennyei dolgok képmásának és árnyékának szolgáltak*” (8,5), melyek igen magasztosak és pompásak voltak – ékesen díszített templom, csodás díszruhák, tömjénfüst, áldozatok és csillogó aranyeszközök, aprólékosan kidolgozott szertartások (9. fejezet). Mindezek áhítatos és hatalmas tiszteletnek örvendtek a zsidók körében (különösen a szinte eksztatikus rajongással körülvett főpap), ám az ezeknél jóval különb, igazi, mennyei Főpap és áldozat eljövetelel **elavulttá, túlhaladottá váltak** (8,13). Az általa elhozott új szövetség is messze különb a réginiél: ha elfogadjuk, Isten a szívünkbe írja törvényeit, nem emlékezik meg többé a bűneinkről (8. fejezet) – nem mintha elfeledné őket, csupán nem bünteti azokat (Gooding szerint ezt jelenti ez a szakkifejezés) –, és „*Krisztus vére*” (nem pedig szenteltvíz vagy különféle rítusok) által „*megtisztítja lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljunk az élő Istennek*” (9,14). Ő magába a mennyei szentélybe ment be a saját vérével egyszer s mindenkorra, „*hogy áldozatával eltörölje a bűnt.*” Amikor újra megjelenik majd a földön, **ítélni** jön: „*elrendeltetett, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután pedig ítélet következik*” (9,26k) – amely ítélet alapvetően kétféle lehet: menny vagy pokol (Mt 25; Róm 2,6-10; Jel 20,12-21,8; vö. hivo.hu/itelet.htm). Nincs tehát reinkarnáció, sem tisztítóvíz (vö. 1Thess 4,15-17); csupán egy életünk van, s ebben egyetlen esélyünk az örök kárhozát elkerülésére az, hogy hiszünk Krisztusnak a bűneinkért vállalt áldozatában, és „*várjuk őt üdvösségünkre*” (Zsid 9,28). Többé tehát semmi szükség földi szentélyekre, áldozatokra meg hasonlókra.

12. „*Bármilyen hihetetlennek is lássuk ezt manapság – írja Gooding –, a 2. és 3. században a kereszténység – a Zsidókhoz írt levél ellenére! – elfelejtette vagy elhagyta a Krisztusban élvezett csodás szabadságunk jelentős részét, s visszalépve az ősi judaizmust kezdte utánozni.* F. J. A. Hort professzor megjegyzi: »Az egyház történetének egésze tele van olyan nézetekkel, szokásokkal, intézményekkel és hasonlókkal, amelyek az evangéliumi korszak téves felfogásán alapulnak, és Krisztus eljövetele után lényegében visszaesést jelentenek abba az állapotba, amelyet az ő eljövetele felülmúlni volt hivatott – Szent Pál szavaival visszatérést jelentenek az erőltet és szegény elemekhez»” (*Judaistic Christianity*). A **római és görög katolikusok**, valamint a keleti ortodoxok körében máig megfigyelhetők ezek a dolgok (ld. pl. a pápa rajongó tiszteletét).

13. Gooding hozzáteszi: „*Európa tele van olyan középkori templomokkal, amelyek belső elrendezése éppolyan, mint az ősi zsidó szent sátoré vagy templomé volt. Ott van például a szentély, a legszentebb rész, melyet a szentélyrekesztő választ el a középhajtótól, a kevésbé szent résztől; ahogy a szent sátorban a kárpit elválasztotta a szentek szentjét a szentélytől. Ez kimondottan – ha nem szándékoltan – katasztrofális hatást gyakorolt nemzedékek gondolkodására. Ahelyett, hogy arra emlékeztette volna őket..., hogy Jézus vére által minden*

hívó itt és most, a földön szabadon beléphet a Szentek Szentjébe, azaz Isten közvetlen jelenlétébe (10,19-22), arra tanította a hívőket, hogy »álljanak meg távol«, mintha alkalmatlanok lennének arra, hogy túl közel menjenek a földi templom legszentebb részéhez, pláne Isten mennyei jelenlétéhez”, s a papok áldozatbemutatóit, az egyházi szentségeket és egyéb szolgáltatásokat, valamint Mária és a „szentek” közbenjárását vegyék igénybe az Istenhez való közeledés céljából. Majd megjegyzi, hogy egyesek szerint „tökéletesen rendjén való, ha a keresztény egyház a szolgálatait és földi kormányzását illetően lemásolja a lévita rendet, s Isten népét laikusokra, papokra és (földi) főpapra osztja, ahogy az az ősi judaizmusban történt. Ám ez nincs rendjén. Miután **Isten eltörölte, nyílt sértés** volna vele szemben, ha újra bevezetnénk... Ha szembeszállunk Istennel, és újra bevezetjük az egyházban ezt az erőtlén és használhatatlan rendszert, annak ugyanolyan hatása lesz, mint a judaizmusban volt; újra **eltávolítja az embereket Istentől**, miközben állítólag szentebb közvetítők magasabb rendjei állnak közénk és a Megváltó közé.” „Sajnos, sok ősi izraelita úgy tekintett az áldozatbemutatásra, mintha az csupán egy **bírság megfizetése** volna. Nem állt szándékukban megtérni. Miután megfizettek egy bírságot, vidáman távoztak, és újra elkövették ugyanazt a bűnt, azt gondolva, hogy ha elkapják őket, megengedhetik maguknak az újabb bírság megfizetését. Szemükben az áldozatok pusztán felhatalmazták az embert a bűnre. Isten még a jelképes állatáldozataikat sem fogadta el soha. Nem tértek meg, nem voltak valódi hívők. Semmiképpen nem fedezi el őket Krisztus áldozata, mint ahogy mai megfelelőiket sem.” „Akik még mindig ragaszkodnak a judaizmushoz – folytatja Gooding –, azoknak ugyanúgy nem használt Krisztus áldozata, mint ahogy az oltárnál szolgáló papok sem ehettek a kapun kívül elégetett áldozatból. **Istennek elege van** az állatáldozatokból, a szent napokból, díszruhákból, tömjénből, ételekből és szertartások mosakodásokból. Fia a táboron kívül halt meg. Menjünk ki öhozzá, és hordozzuk gyalázatát... A szent várost hamarosan elözönlék a pogányok, és évszázadokig ők fogják tapodni. Isten pedig nem állít a helyébe másik szent várost. Isten számára **véget ért a szakrális állam kora**, melyben a vallás és a politika ugyanazon valóság két oldala volt; s örvendetes dolog lett volna Európa és a világ számára, ha a keresztények sosem próbáltak volna visszatérni ehhez a régi rendhez, összeházasítani a kereszténységet a politikával, s földi városokat tenni vallási-politikai székhelyükké – legyen az Róma, Bizánc vagy Genf. Gondoljunk csak a kisebbségi csoportok nyomorúságára és üldözésére, a lelkiismeret elnémitására, valamint az egyházon belüli pusztá birodalomépítésre és világiasságra, amely elkerülhető lett volna!” Az Újszövetség az összes hívő **egyetemes papságát** tanítja: „*Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok*” (1Pt 2,9; vö. Jel 1,6; 5,10; bővebben e témakörrel ld. hivo.hu/katolikus.htm).

14. A Szentlélek isteni kinyilatkoztatása világosan leszögezi, hogy az Úr „*akarata szentelt meg minket Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra... Mert egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszenteltek* (Zsid 10,10.14). Hogyan lehetünk hát **tökéletesek?** Úgy, hogy hit által Krisztusban vagyunk, aki „*törvényét szívünkbe adja és elménkbe írja; bűneinkről és gonoszágainkról pedig többé nem emlékezik meg*” (10,16k) – öbenne tehát tudhatjuk, hogy megbocsáttattak a bűneink! Vajon ez valamiféle csendes tétlenséget, passzív és változhatatlan tökéletességet jelent? Távolról sem! Ezért az Ige így buzdít minket: „*teljes bizalommal... járuljunk [Isten színe elé] igaz szívvel és teljes hittel, mint akiknek a szíve megtisztult a gonosz lelkiismerettől... Ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk*” (10,19.22.24).

15. Ezt követi az újabb **súlyos figyelmeztetés**: „*ha szándékosan vétkezünk, miután megismertük az igazságot, akkor nincs többé bűneinkért való áldozat, hanem az ítéletnek valami félelmes várása, amikor tűz lángja fogja megemészteni az ellenszegülőket*” (10,26k; RÚF). Ezt

sokan a korabeli olvasókra igyekeznek leszűkíteni, mondván, hogy a szándékos bűn a judaizmushoz való visszatérésüket jelenti. Az értelmezés egyik szintjén nyilván igazuk van, de meggyőződésem, hogy ez az elv általánosabban is igaz: aki (akár kimondatlanul, de megátalkodottan bűnös életével egyértelművé téve) végérvényesen elutasítja az evangéliumot, Krisztust és áldozatát, annak számára nincs menekvés a kárhozattól – legalábbis amíg meg nem tér ebből (ha egyáltalán van rá még lehetősége), bárhol is tartott korábban lelkiileg. Sajnos, idáig is el lehet „sodródni” (2,1). A szerző ismét komor párhuzamot von a mózesi törvény elvetőivel, akik ezzel halálbüntetést vontak magukra: „*Mit gondoltok: mennyivel súlyosabb büntetésre lesz méltó az, aki Isten Fiát lábbal tapodja, a szövetség vérét, amellyel megszenteltetett, közönségesnek tartja, és a kegyelem Lelkét megcsúfolja?*” (10,28kk; vö. 2,2k). Ezért emlékezteti olvasóit az eddig kiállt szenvedéseikre és üldöztetéseikre, további állhatatos bizalomra és Isten akaratának cselekvésére hívva fel őket, melynek „*nagy jutalma van*” (10,32kk; vö. Róm 2,5kk). Majd Krisztus ítélő és jutalomosztó eljövételére emlékeztetve hozzátesszi: „*»Az én igaz emberem pedig hitből fog élni, és ha meghátrál, nem gyönyörködik benne a lelkem«.* De mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk” (Zsid 10,37k). Az ítélet persze Isten előtt már eldőlt, mi is tudhatjuk, de csak a végső kihirdetésekor válik teljesen bizonyossá és nyilvánvalóvá (ld. hivo.hu/itelet.htm).

16. Ezután a szerző **a hit őszövetségi hőseinek** példáját tárja elé. Ők is mindnyájan **tetteikkel** igazolták hitüket, cselekedeteik által igazulva meg. Ezért Cseri Kálmán jogosan határozza meg így a hitet: ismeret, bizalom, engedelmség (1979.11.30., ld. hivo.hu/index.html#ih). Gooding meg ezt mondja róla: „Nem valamiféle emelkedett érzés, hangulat vagy érzélem, melyet lélektani vagy vallásos technikák szítanak fel, hanem Isten jellemének nyugodt, tudatos erkölcsi felméréséből fakad”, az Ő szavára épül. Az **evangelizációt** illetően pedig megjegyzi: „hogyan állíthatjuk, hogy valóban hiszünk a közelgő ítéletben, ha Nóétól eltérően semmit sem teszünk mások megmeneküléséért?” Majd Ábrahám példája kapcsán hozzátesszi: „tegyük fel, hogy elhiszük, hogy [Jézus] az Isten Fia. Ez az évilágon semmit sem használ nekünk, ha nem válunk az ő valódi tanítványainvá. S a legelső lépésként azt fogja megkövetelni tőlünk mint tanítványaitól, hogy mielőtt továbblépnénk, elfogadjuk uralmát minden és mindenki, önmagunk, a gondolataink, döntéseink és javaink fölött. Méghozzá fenntartás nélkül”. Mózesről szólva kijelenti: „Isten megmondta nekünk, hogyan menekülhetünk meg a haragjától, és honnan tudhatjuk, hogy megmenekültünk (Róm 5,9). Ám mintha sok ige hirdető nem hinné el ezt. Legalábbis ritkán hirdetik. Egyrészt úgy tűnik, nem biztosak abban, hogy létezik Isten haragja mint olyan. Csak a szeretetéről beszélnek... Az Újszövetség előírja a mai hívőknek a bemelegítést, és világosan kifejti annak jelentőségét. Egyesek számára hírhedten nehéznek bizonyult elhinni és megtenni ezt, s még nehezebb hirdetni és megkövetelni.” „Gondoljunk meg – folytatja Gooding –, mivel járt Ráháb esetében az igaz Istenbe és az evangéliumba vetett hit. Azt jelentette, hogy befogadja az izraeli kémeiket, és többé nem a honfitársaihoz lesz hű, hanem a támadó izraeliekhez, akikről elhitte, hogy ők Isten népe. A jerikóiak árulónak tarthatták őt. Ám nem árulás átállni a világ oldaláról Isten és népe mellé. »Szabaduljatok meg végre ettől az elfajult nemzedéktől!« – mondta Péter pünkösöd napján zsidó honfitársainak (ApCsel 2,40). Rendelkeznünk kell azzal a hittel, hogy vállaljuk a kihívást, és mai evangelizációinkban újra visszhangozzuk ezt.”

17. A Zsid 11,36-38 ékesen cáfolja **az áldás és jólét teológiáját**, amely különösen karizmatikus körökben népszerű, és amely szerint a hívő embert érő baj, betegség, nyomorúság mindig a bűn és a hitetlenség következménye (vö. pl. Jób, Pál és Krisztus esetével; 2Kor 12,7-10). „A hit nem mindig látszik diadalmasnak ebben az életben. S nagyobb hit kell ahhoz, hogy

igazolás nélkül elszenvedjük a látszólagos katasztrófát, és mégis tovább higgyünk” – írja Gooding, majd hozzát teszi, hogy miután elvonult mellettünk a névtelen bizonyágtévő hatalmas serege, „felnézünk hitünk szerzőjére és beteljesítőjére. S mit látunk? Nagy sikert a földi életben, köréje csődülő emberekkel, akik dicsérik őt, amiért útja bevált, igazolást nyert és helyesnek bizonyult? Nem. A hit emberét a Golgota hegyére követjük, és azt látjuk, hogy bízunk Isten vezetésében és útmutatásában, amíg az a keresztre nem juttatja őt... Ha merünk hinni ebben a Krisztusban, és merjük követni őt, bármilyen történet is, akkor mi is a trónusára ülünk, ahogy [a feltámadásakor] ő is győzött, és Atyja trónjára ült. Krisztus egyértelműen ezt ígéri (Jel 3,21; 2Tim 2,12)”.

18. Majd a levél szerzője így biztat bennünket: „*tegyünk le minden ránk nehezédo terhet, és a bennünket megkörnyékező bünt, és állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte levő öröm helyett – a gyalázattal nem törődve – vállalta a keresztet, és az Isten trónjának a jobbára ült... Mert a bűn ellen való harcban még nem álltatok ellen egészen a végig*” (Zsid 12,1k.4; vö. Mt 5,29kk; 18,8kk; Kol 3,5). „Mi is harcban állunk a bűnnel – mondja Gooding –; saját életünkben, amint igyekszünk fejlődni a szentségben; valamint mások életében, amint hirdetjük az evangéliumot, tanítjuk Isten Igéjét, és pásztoraljuk a nehézségekkel küszködő embereket. A harc valóságos és költséges. Számítanunk kell az ellenállásra. Számítanunk kell a megsebesülésre. De fel a fejjel – mondja az író –, még nem haltunk meg! (Zsid 12,4) Nem olyan vészes a helyzet – egyelőre. A bűn elleni harcunkban még nem álltunk ellen egészen a végig. De lehet, hogy egy napon meg kell tennünk – ki tudja?”

19. Tudomásul kell tehát vennünk, hogy a szó szoros értelmében **egyedül Krisztus tökéletes**; a halálunkig állandóan őrá kell tekintenünk, benne kell maradnunk, csakis az ő érdeméért lehetünk Isten előtt tökéletesek és tiszták, s erre a gyakorlati életszentségben is törekednünk kell. Újra meg újra rászorulunk a Krisztus példáját követő szenvedésre, a kereszthordozásra, önmagunk megtagadására és az Úr szeretetteljes fenyítésére, aki a „*javunkra teszi ezt, hogy szentségében részesüljünk*” (Zsid 12,10). Gooding írja: „Mindenki szabadon elfogadhatja a kezdeti megszentelődés ajándékát és vele együtt az ahhoz szükséges erőt, hogy Isten félelmében lépésről lépésre teljessé tegye megszentelődését. Mindenki szabadon vissza is utasíthatja ezt. Azonban **nincs harmadik lehetőség, amely lehetővé tenné, hogy az ember a szentségre törekvés nélkül fogadja el az üdvösséget.**” Isten fenyítését illetően pedig hozzát teszi: „Meg kell tanulnunk részesülni szentségében, úgy viselkedni, ahogy ő teszi. *A menny attól lesz menny, ahogy az isteni személyek viselkednek.* Milyen rövid az élet ahhoz, hogy felkészüljünk az örökkévalóságra! ...Azt hiszem, a megpróbáltatások bizonyos mértékig mindnyájunkat nevelnek; de ahogy egyesek neveltetésére költeni pénzkidobás lehet, úgy mi is megvethetjük Isten fegyelmezését ahelyett, hogy megbecsülnénk azt; s így gondoskodásának nagy része eredménytelen marad... Miközben mi néha azt hisszük, hogy jól mennek a dolgok, Atyánk rejtett gyengeséget lát bennünk, és megenged egy próbát, amely éppen ezt a gyengeséget leplezi le kellemtelen módon. Mi a próba elvételét kérjük Istentől, hogy a gyengeség ne lepleződjön le annyira. Ám Isten annál jobban próbára tesz minket. Ahogy az orvos odamegy a beteg testhez, és épp a megfelelő helyre teszi az ujját, ami persze fáj – bármely más helyen szívesebben látnánk az ujját, mint ott –, úgy igen gyakran Isten is tévedhetetlen képességgel olyan próba bekövetkezését engedi meg, amely éppen azt a gyengeségünket leplezi le, melyet mostanáig takargattunk és igyekeztünk elfelejteni... A szeretet és a szerelem legyen tiszta, a keresztény közösség pedig mentes az erkölcstelen szextől, a könnyű válástól és a mai társadalmat sújtó perverzitoktól.”

20. Ezért „*egyenes ösvényen járjunk, hogy a sánta meg ne botoljon, hanem inkább meggyógyuljon. Törekedjünk mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat. Ügyeljünk arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől, hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön*” (12,13-15). Amíg lelkünk valóban **tökéletességre** nem jut a mennyben (12,23), kerüljük az istentelenséget és a paráznságot (a házasságon kívüli szexet), tudva, hogy „*a paráznákat és a házasságtöröket... ítéletével sújtja az Isten*” (13,4). Maradjunk meg a testvérek és mindenki iránti (vendég)szeretetben, amely „*tökéletessé*” tesz, hisz a törvény betöltése (Róm 13,8). Kerüljük a pénzsovárságot, amely minden rossznak gyökere (1Tim 6,10; Zsid 13,5), engedelmeskedjünk vezetőinknek, követve hitüket. Hordozzuk bátran Krisztus Urunk gyalázatát, vállalva ennek minden következményét, és követve őt bárhová, ahova ez vezet, végigmenve lelki zarándokutunkon, míg az eljövendő városunkba nem érünk – hitünk e végcéljára függesztve tekintetünket, nem pedig a földiekre (13,13k). Dicsérjük Őt, s adjunk neki hálát mindenkor mindenért, bőkezű jótékonyssággal és adakozással fejezve ki hálánkat és szeretetünket (1Thess 5,16kk). „*Szüntelenül imádkozva*” és megvallva bűneinket „*lelküismeretünk tiszta [lehet], hiszen mindenben helyesen akarunk eljárni*” (Zsid 13,18). „*Urunk... tegeyén készségessé [minket] minden jóra, akaratának teljesítésére; és munkálja bennünk azt, ami kedves őelőtte Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön-örökké. Amen*” (13,20k).

21. **Tőlünk függ** tehát, hogy a levélből elrettentő figyelmeztetést vagy a jóban megerősítő bátorítást olvasunk-e ki. Jézus mondja: „*Akit nekem ad az Atya, az mind énhozzám jön, és aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el*” (Jn 6,37). Ehhez persze az Atya vonzása szükséges (Jn 6,44), de ő vonzza mindazokat, akik hozzá *akarnak* menni. Üdvösségünket Isten munkálja, az 100%-ig az ő kegyelme, de mégis 100%-ban a mi döntésünkön, akaratunkon múlik, a mi felelősségünk, nem háríthatjuk Istenre (Fil 2,12k): munkáljuk hát „*üdvösségünket... félelemmel és rettegéssel*”, bízva jó Atyánkban, aki kimunkálja bennünk „*mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően*”. Gooding szerint az emberek Isten képmásaként arra rendeltettek, „*hogy Isten alkirályai legyenek, meghódítsák a földet, és a Teremtővel való közösségben fokozatosan átvegyék a föld irányítását, uralkodjanak rajta és a földi élet különféle szintjein, s valami dicsőségeset hozzanak ki belőle Isten és a maguk számára. Arra teremtettek, hogy eredeti erkölcsi kiskorúságukból felnövekedve megtanulják – Kepler szavaival élve – »végiggondolni Isten gondolatait«*, és Istennel mint fiak az apjukkal együttműködve a világegyetem anyagának és erőinek foglyaiából azok uraivá váljanak”. Nagy szavak és nemes célok ezek (talán túlzottan is nagynek tűnnek) – megvalósulásukra csakis akkor lehet bármennyi esélyünk, ha Isten népeként, embereiként felébredünk, megújulunk, és csakugyan a magasztos „*mennyei elhívásunknak*” megfelelően kezdünk élni (Zsid 3,1). Ez bizonyos (emberi) értelemben lehetetlen (akárcsak a tökéletesség), de Isten kegyelméből mégis lehetséges. Bővebben ld. *A teljes evangélium Pál apostol Római levele szerint – Az ép elméjű és lelkű keresztény* (hivo.hu/teljesev.htm) és *A két- vagy többoldalú igazság* (hivo.hu/_kt.html#bev).

Hargitai Róbert (www.hivo.hu), 2016. 10.

Változtatás nélkül szabadon másolható.